

СРПСКИ ЈЕЗИК

Програм, испитна питања и литература за студенте са завршеном
Вишом школом за образовање васпитача

I Програм

1. Општа питања у вези са лингвистиком и са српским језиком

Предмет лингвистике као науке о језику
Порекло српског језика
Стварање модерног српског језика
Раслојавање језика
Граматички систем српског језика

2. Фонетика и фонологија

Гласови српског књижевног језика
Гласовне промене и гласовне алтернације
Правописна и нормативна правила у вези са гласовним променама
Једначења сугласника
Дисимилација и асимилација сугласника и самогласника
Екавски и ијекавски изговор књижевног језика

3. Морфологија

Граматичке морфеме. Корен, афикси
Категорије речи и њихова граматичка својства
Творбена анализа речи: основа, афикси, значења
Основни принципи творбе речи
Однос према туђицама

4. Синтакса

Синтаксичке јединице и њихове функције
Независне и зависне предикатске реченице
Реченични конституенти – субјекат, предикат, допуне, одредбе
Безличне реченице и реченице са логичким субјектом
Функција и значење падежа
Глаголски облици

5. Језичка норма

Писање и употреба великог слова
Састављено и растављено писање речи
Интерпункција

6. Култура говорног и писаног језичког изражавања

Елементи говорне културе
Језичка толеранција
Комуницирање са децом

II. Испитна питања

1. Лингвистика и предмет лингвистике
2. Порекло српског језика
3. Штокавско наречје, дијалекти, изговори
4. Стварање модерног српског језика и реформа Вука Караџића
5. Раслојавање језика
6. Писмо – ћирилица, латиница
7. Фонетика. Глагови: самогласници, сугласници, сонанти
8. Једначење сугласника по звучности
9. Једначење сугласника по месту изговора
10. Палатализација
11. Сибиларизација
12. Јотовање
13. Непостојано А
14. Прелаз Л у О
15. Правописна правила у вези са гласовним променама
16. Екавски и ијекавски изговор књижевног језика
17. Акцент књижевног језика
18. Морфологија. Граматичке морфеме: корен, афикси
19. Врсте речи (променљиве и непроменљиве)
20. Именице (граматичка категорија рода, броја и падежа)
21. Подела именица према значењу
22. Промена именица по врстама
23. Придеви (значења и граматичке категорије рода, броја, падежа)
24. Одређени и неодређени вид придева
25. Поређење (компарација) придева
26. Именичке заменице
27. Придевске заменице
28. Бројеви (основни, редни, збирни)
29. Глаголи (грам. категорије лица, времена, начина, броја и рода)
30. Граматичка категорија глаголског вида
31. Граматичка категорија глаголског рода (прелазни, непрелазни, повратни)
32. Глаголске основе (инфинитивна, презентска)
33. Прости глаголски облици
34. Сложени глаголски облици
35. Нпроменљиве речи: прилози, предлози, везници, речце, узвици
36. Творба речи (основни принципи: извођење, слагање, претварање)
37. Творба позајмљених речи из других језика
38. Сложенице и полусложенице
39. Синтакса. – Реченица. Синтагма. Реч
40. Реченични чланови: реч, синтагма, зависна реченица
41. Субјекатско-предикатска реченица (субјекат, предикат)
42. Врсте предиката – глаголски и именски
43. Допуне: прави и неправи објекат
44. Прилошке одредбе
45. Безличне реченице
46. Реченице са логичким субјектом и пасивне реченице
47. Синтагма – појам, дефиниција, врсте
48. Именичке синтагме (атрибути, атрибутиви)

49. Апозитивне одредбе (апозитив, апозиција)
50. Функције и значења падежа
51. Независни падежи: номинатив и вокатив
52. Зависни падежи: генитив, датив, акузатив, инструментал и локатив
53. Конгруенција (слагање у роду, броју, падежу)
54. Независне предикатске реченице (обавештајне, упитне...)
55. Зависне предикатске реченице (типови и врсте)
56. Напоредни односи међу независним реченицама
57. Функције и значења личних глаголских облика
58. Глаголски начини
59. Нелични глаголски облици
60. Правописна правила употребе великог слова
61. Састављено и растављено писање речи
62. Интерпункција (основна правила)
63. Реченична интонација и акцентовање речи
64. Елементи говорне културе (дијалози, монолози и др.)
65. Комуницирање са децом
66. Језичка толеранција

III Литература

1. Ж. Станојчић – Љ. Поповић, *Граматика српскога језика*, уџбеник за I, II, III и IV разред средње школе, Београд, Завод за уџбенике и наставна средства.
2. Душка Кликовац, *Граматика српскога језика*, уџбеник за основне школе, друго издање, Српска школска књига, Београд 2003.
3. *Правопис српскога језика*, аутори: М. Пешикан, Ј. Јерковић, М. Пижурица, Матица српска, Нови Сад 1995.
4. М. Вујаклија, *Лексикон страних речи и израза*, Београд, Просвета.
5. Д. Кликоваца – В. Ломпар, *Збирка задатака из граматике српскога језика*, (тестови), Београд 2005.